Juliette
Walma van der Molen

TALENTEN VOEDEN

Wat zijn de ingrediënten voor toekomstbestendig en dieper leren?

kwtO
Kenniscentrum Wetenschap & Technologie Oost
Creëert ruimte voor (top)talentontwikkeling • 2-14 jaar

Waarom Talenten Voeden?

Weten wat werkt om kinderen toekomstbestendig en dieper te laten leren

- Zelf kritisch nadenken
- Hypothetisch denken
- Vragen stellen
- Contexten met elkaar verbinden
- Argumenteren
- Reflecteren
- Creatief problemen oplossen
- Samenwerken
- Willen blijven leren

Wat kun je als school en leerkracht zelf doen om je onderwijs stapsgewijs te verbreden en verdiepen?

Hoe kunnen we leerlingen actiever betrekken bij hun eigen leren?

Hoe kunnen we kinderen dieper en voor de langere termijn laten leren?

Hoe kunnen we ieders talenten of kwaliteiten herkennen en voeden?

Moeten we het onderwijs helemaal anders gaan inrichten?

Bestaat er wel zoiets als 21e-eeuws leren?

Hoe kunnen we nieuwsgierigheid, creativiteit of kritisch denken evalueren en waarderen?

Welke ingrediënten leiden werkelijk tot toekomstbestendig leren?

Waarom Talenten Voeden?

Discussies over onderwijsvernieuwingen nuanceren

- Gepolariseerde discussie: kennisoverdracht versus ‘21e-eeuws leren’
- Liever: directe instructie EN eigen analyse, spel, verdieping of probleemgestuurd en O&O leren
- Persoonlijke ontwikkeling van de latente talenten van ieder kind
- Gebaseerd op decennia aan kennis vanuit sociale, ontwikkelings- en onderwijspsychologie

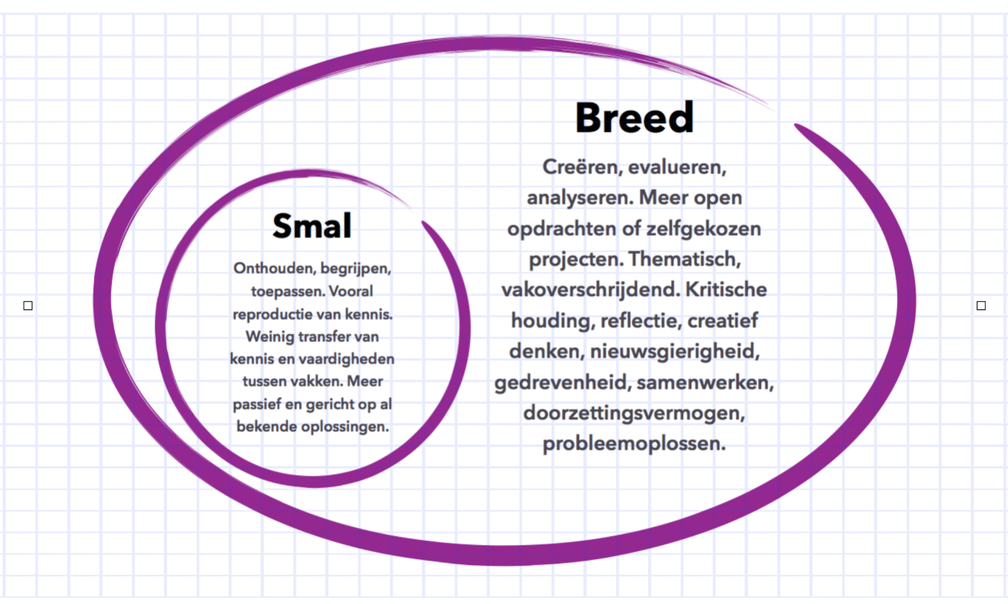

Toekomstbestendig leren

We staan voor grote technologische en maatschappelijke veranderingen. Dat houdt in dat we kinderen al vanaf het basisonderwijs moeten voeden met zowel goede basiskennis en kernvaardigheden als met de kennis, vaardigheden, houdingen, zelfbeelden en motivaties die zij nodig hebben om zelf op een stabiele en bestendige manier een leven lang te blijven leren en hun eigen talenten te ontwikkelen.

Dieper leren

Kinderen die werkelijk dieper leren, verwerken informatie diep. Dat wil zeggen dat ze verbanden leggen, in analogieën denken, dat ze voorkennis activeren en dat ze nieuwe informatie integreren met deze voorkennis. Daarnaast zijn ze vaak creatief en flexibel in hun denken. Ze komen met originele oplossingen en wisselen tussen verschillende strategieën.

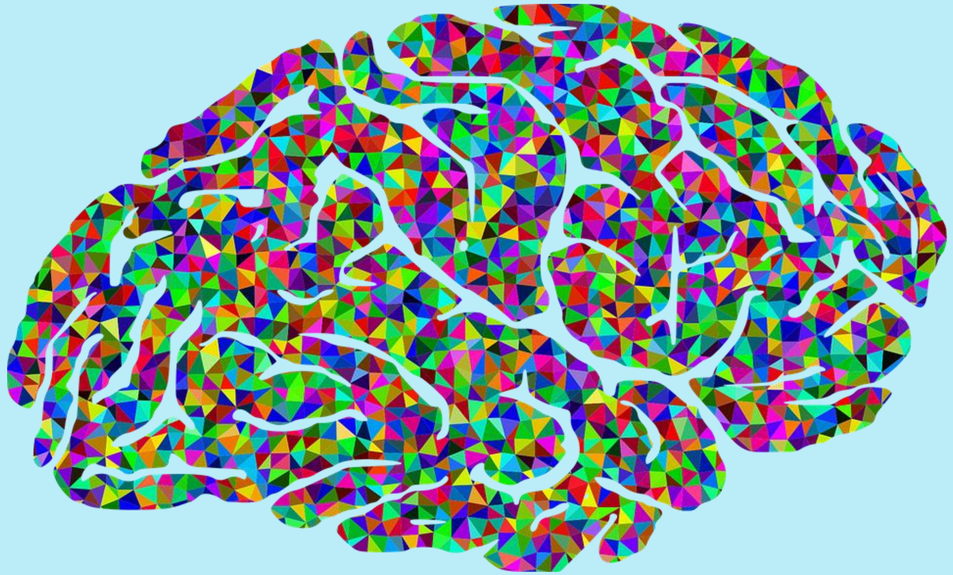

De Schijf van Vijf van Talenten Voeden

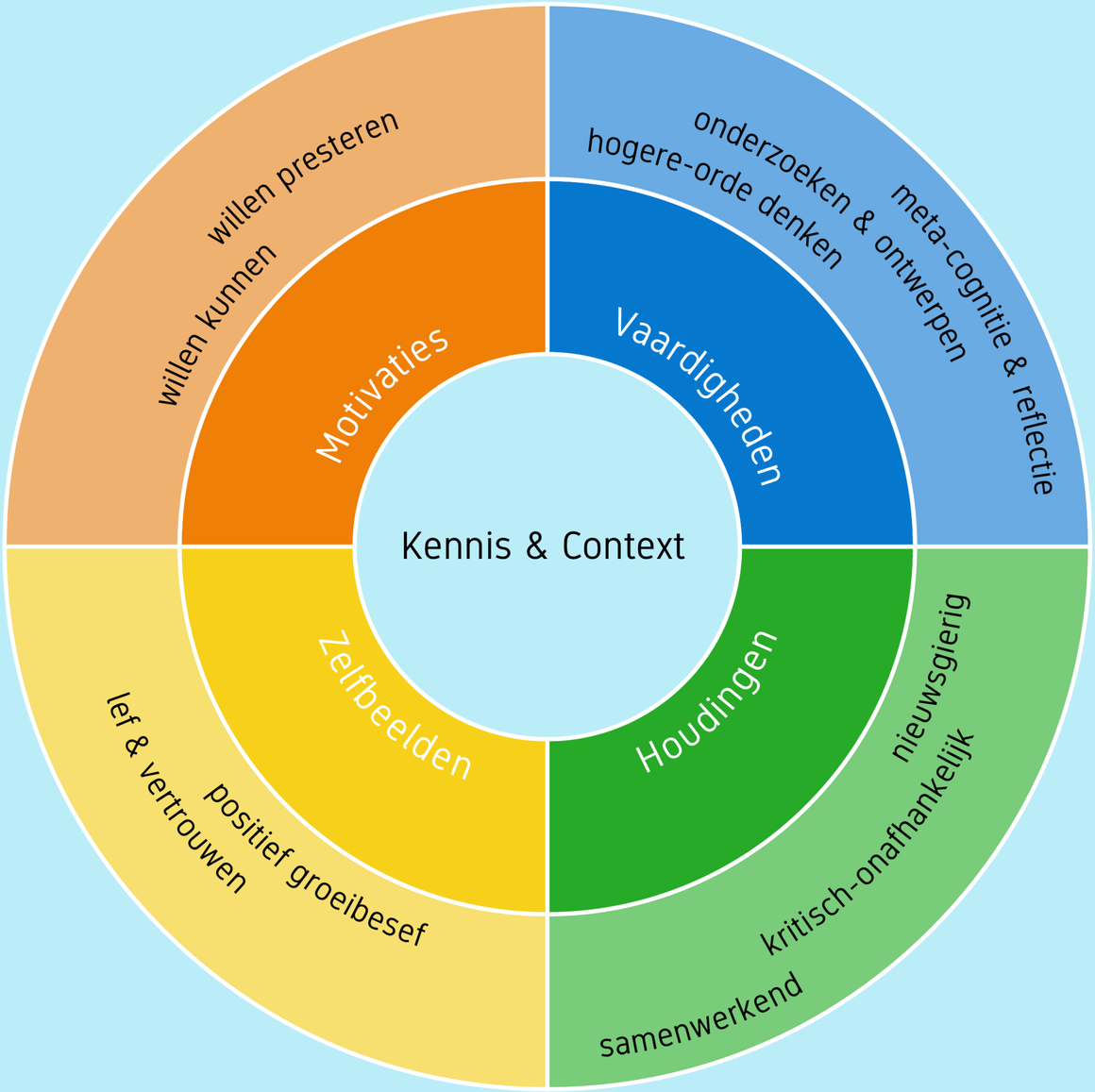

Relatie tussen de onderdelen van Talenten Voeden

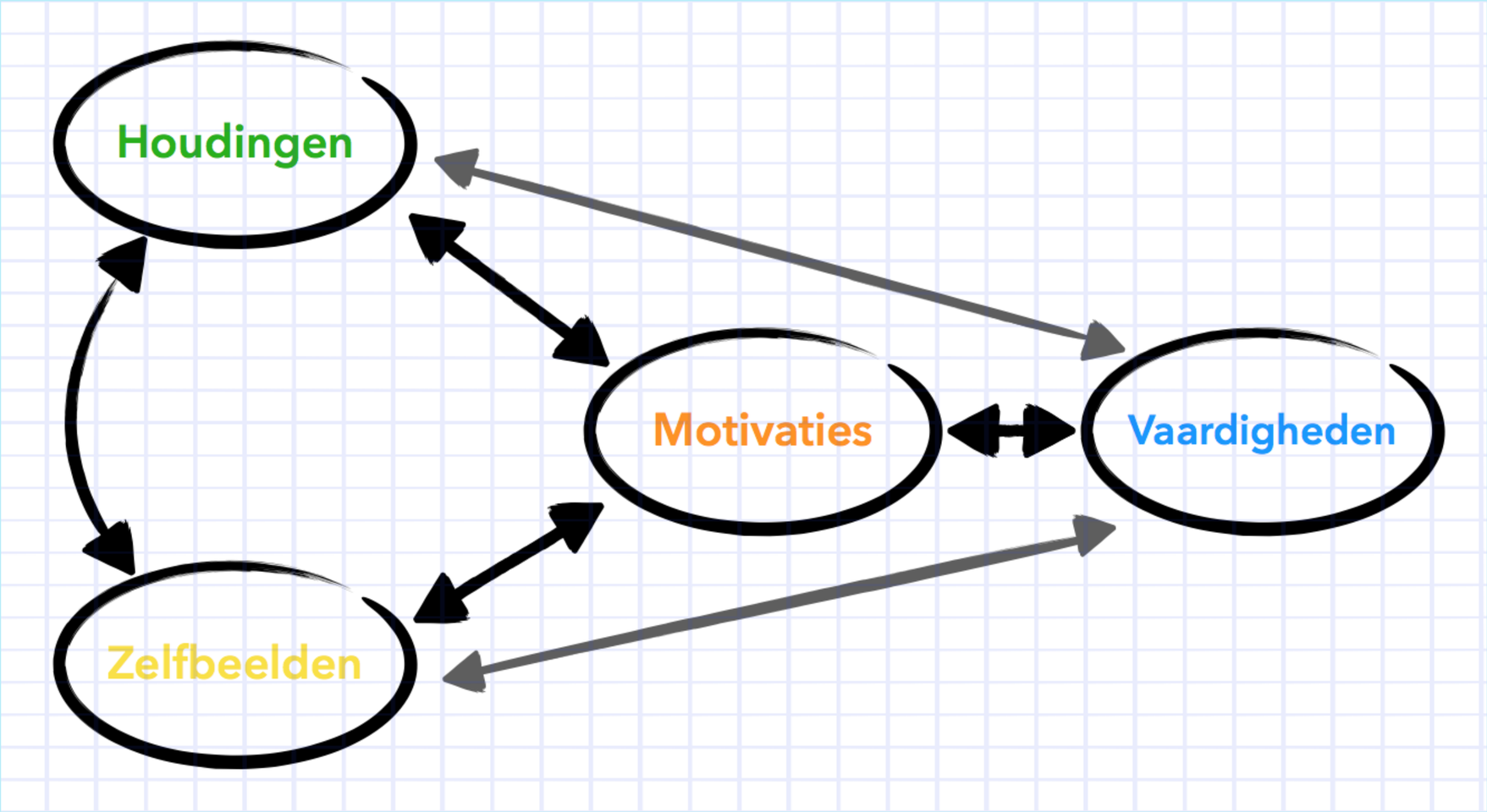

Kennis die verder gaat dan traditionele inhouden

- Kennis en begrip voorbij de traditionele disciplines: Nieuwe multidisciplinaire kennis vanuit bijvoorbeeld de neuropsychologie, waar op het snijvlak van disciplines ontdekkingen worden gedaan.
- Kennis en begrip voorbij de losse vakgebieden: Kennis over interdisciplinaire vraagstukken, die alleen maar opgelost kunnen worden als we kennis uit verschillende vakgebieden combineren, zoals de mogelijke oorzaken van armoede of afwegingen om wel of geen duurzame energie te gebruiken.
- Kennis en begrip voorbij het eigen regionale perspectief: Kennis die verder reikt dan lokale of nationale vraagstukken, zoals kennis over mondiale economische systemen, klimaatvraagstukken, of over andere culturen en de invloed daarvan op samenwerking.
- Kennis en begrip voorbij de schoolse lesinhoud: Kennis die breder is dan alleen de inhoud van het geleerde, zoals kennis over hoe de inhoud toegepast kan worden op vraagstukken of situaties in het werkelijke leven.
- Kennis en begrip voorbij de inhoud die voorgeschreven is: Kennis die opgedaan kan worden naast de voorgeschreven lessen, waarbij leerkrachten hun leerlingen aanmoedigen en coachen om zelf onderwerpen te kiezen die raken aan of dieper ingaan op de voorgeschreven lesstof.

Vaardigheden

- Kwaliteiten die uitdrukken of je iets kunt of beheerst
- Interactie tussen kennis die verder gaat dan standaard inhouden en vaardigheden die verder reiken dan de kernvaardigheden
- Voor toekomstbestendige ontwikkeling:
  - eigen kennis flexibel leren verbreden en verdiepen
  - tussen kennisdomeinen kunnen switchen
  - zelf innovatief en probleemoplossend kunnen denken
  - begrijpen hoe je eigen leren verloopt en verbeterd kan worden

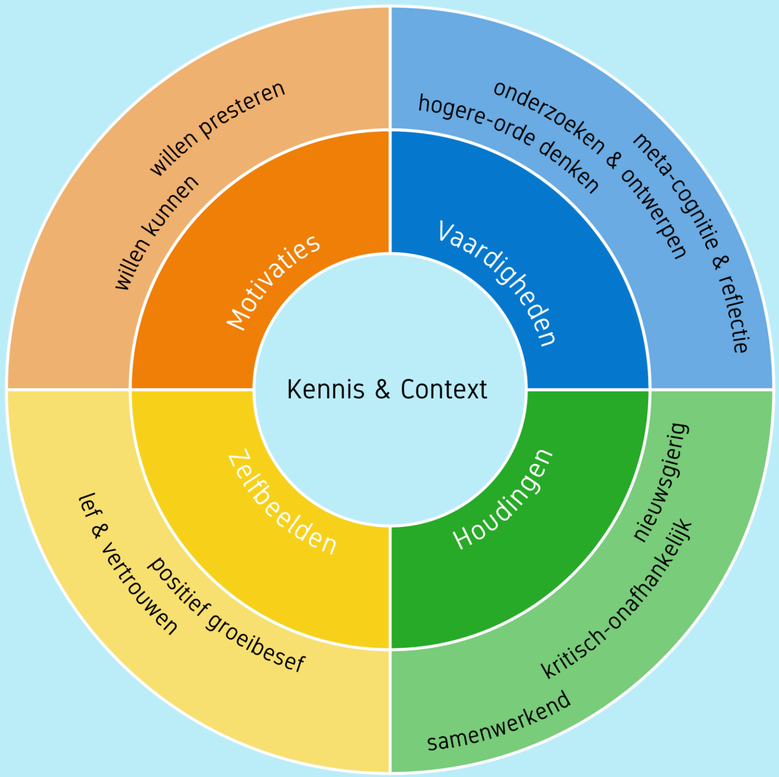

De Taxonomie van Bloom

Revised

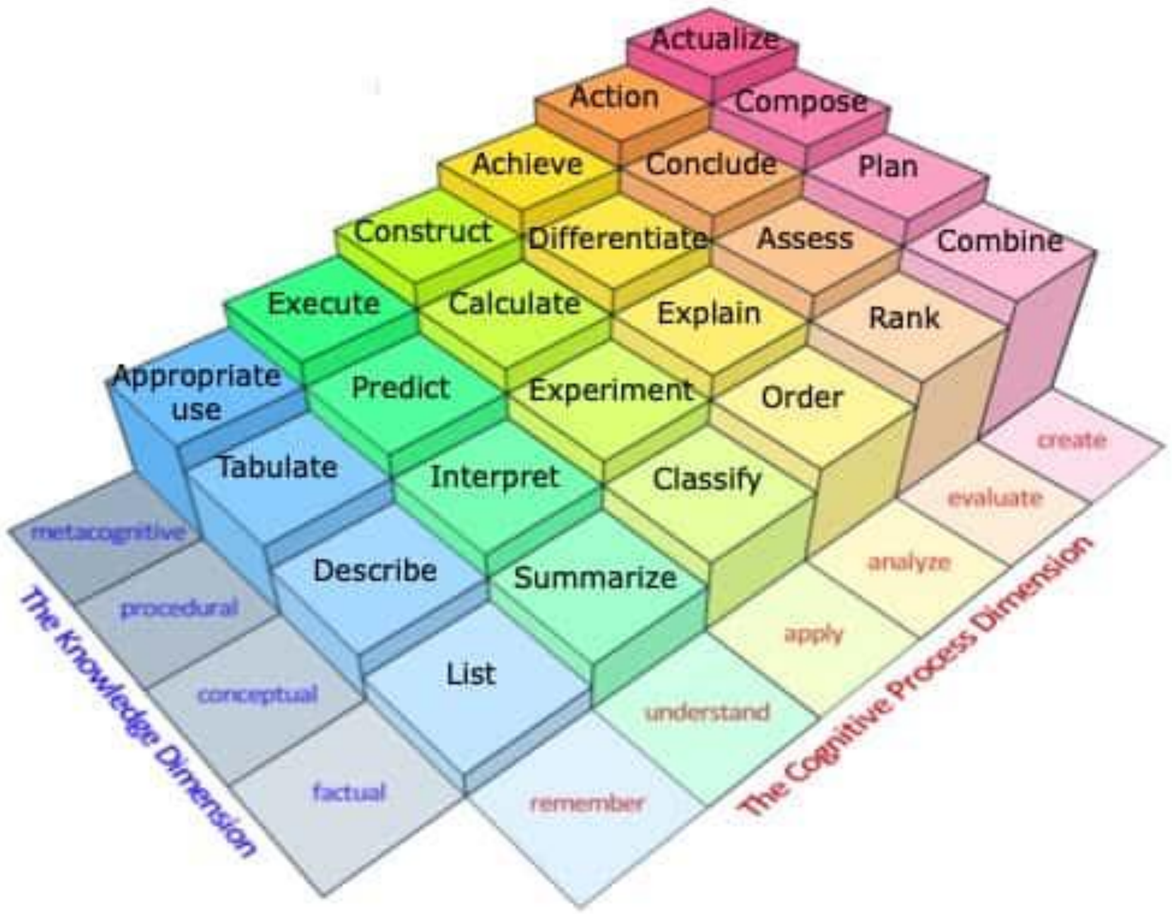

Agile4all.nl

Houdingen

- Interne, persoonlijke, psychologische neigingen om een bepaald construct of bepaald gedrag positief of negatief te evalueren
- Belangrijke voorspeller voor gedrag
- Vier belangrijke onderdelen van het verzamelbegrip ‘attitude’: cognitieve en affectieve percepties en percepties van de eigen bekwaamheid en de sociale norm
- Positieve houding ten opzichte van:
  - nieuwsgierige vragen stellen
  - kritisch-onafhankelijk denken
  - samenwerken

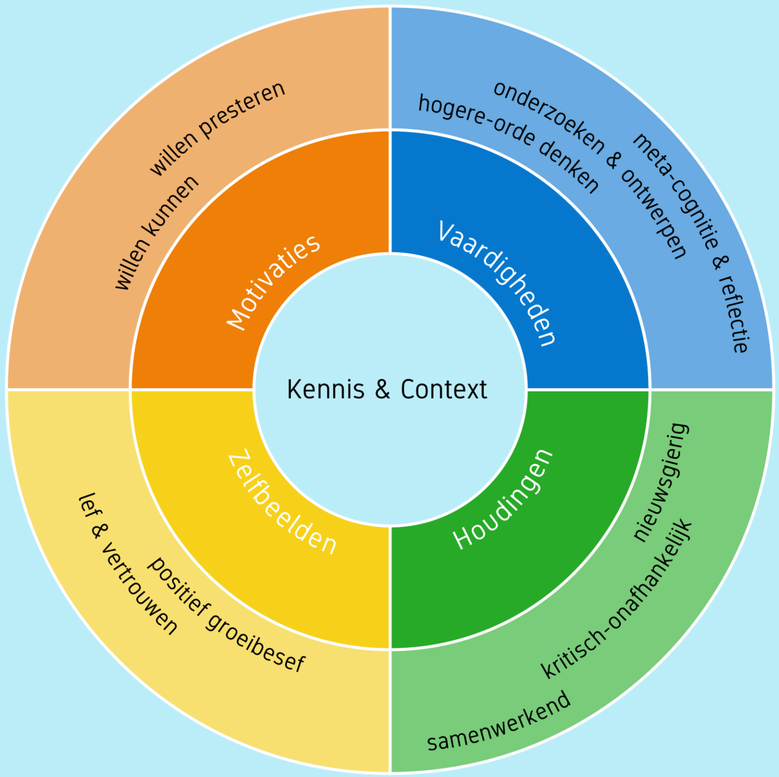

Onderdelen van houdingen

- Cognitieve perceptie: wat denk ik ervan? De inschatting van het belang voor je eigen leren en voor kennisontwikkeling in het algemeen van goed om je heen kijken, zelf nieuwsgierige vragen stellen, voortbouwen op elkaars kennis, etc.
- Affectieve perceptie: hoe voelt het voor mij? Gevoelens van plezier of juist vrees bij creatieve opdrachten, projecten waarbij de uitkomst niet van te voren vastligt, je eigen denken en werken kritisch beschouwen, etc.
- Perceptie van bekwaamheid: zou ik het kunnen? Positieve of negatieve gedachten en gevoelens over je vaardigheid om zelf nieuwe vragen te bedenken, oplossingen te verzinnen, creatief te denken, etc.
- Perceptie van de sociale norm: wat vinden anderen? De inschatting of je omgeving het waardeert of juist afwijst dat je onafhankelijk denkt, nieuwe ideeën bedenkt, een eigen unieke ‘rol’ in een samenwerkingsproces aanneemt, etc.

Zelfbeelden

- Ook dit zijn percepties, die in dit geval bestaan uit overtuigingen en gevoelens die je hebt over *jezelf*
- Expliciete of impliciete gedachten, ideeën of oordelen die je over jezelf kunt hebben
- Ook dit zijn krachtige voorspellers voor motivatie, leren en ontwikkelen
- Zelf-verificatietheorie van William Swann: mensen gedragen zich naar het beeld dat zij van zichzelf hebben en zoeken (vaak onbewust) in de buitenwereld bevestiging voor dit zelfbeeld

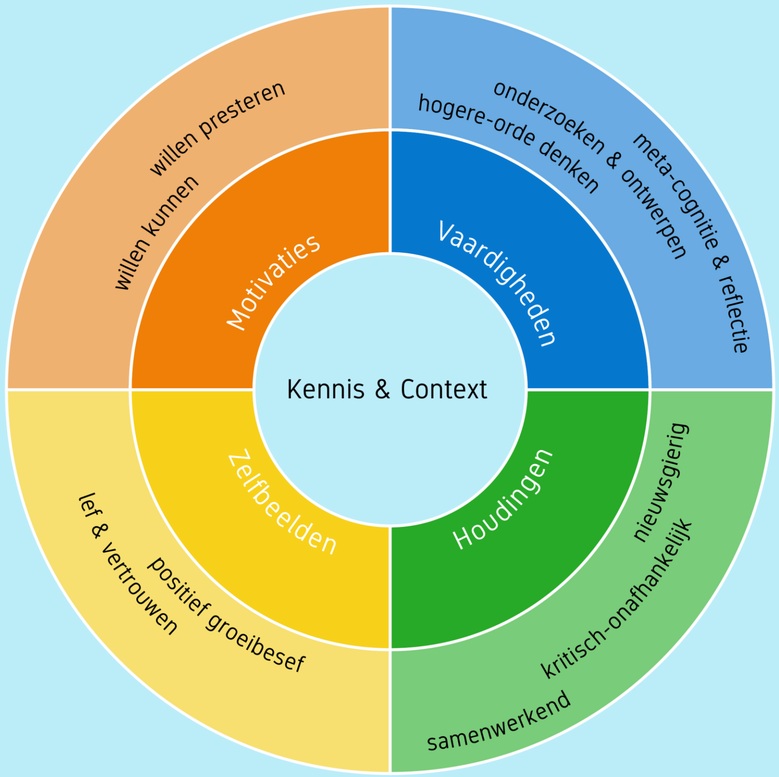

Een positief pedagogisch klimaat

- Inspanning zien als voorwaarde voor leren. Iets snel kunnen leren en in één keer goed doen biedt weinig ruimte voor ontwikkeling. Het feit dat iets inspanning kost is dus geen teken dat je het niet kunt of er ‘te dom’ voor bent, maar juist een voorwaarde voor leren. Je kunt het *nog* niet, dus er valt wat te leren.
- Omarmen van uitdagingen. Nieuwe dingen doen en leren is leuk en door oefening kun je ook bij moeilijke uitdagingen altijd een beetje verder komen. De eigen ontwikkeling die je doormaakt is belangrijker dan het resultaat.
- Volhouden bij tegenslag. Van fouten of moeilijke vraagstukken leer je vaak het meest. Als het tegenzit, hoef je dus niet direct te twijfelen aan je eigen vermogens, maar kun je het opnieuw of op een andere manier proberen op te lossen.
- Openstaan voor kritiek en feedback. Van feedback en tips van anderen kun je leren. Beoordelingen hoef je niet als ‘afrekening’ te zien waar je onzeker van kan worden, maar kun je aangrijpen om zaken te verbeteren.
- Kunnen leren van en geïnspireerd raken door het succes van anderen. De prestaties van anderen kunnen als positief voorbeeld dienen en hoef je niet als bedreiging te ervaren. Je hoeft jezelf niet steeds te vergelijken met anderen, het gaat immers om jouw individuele ontwikkeling.

Relatie tussen de onderdelen van Talenten Voeden

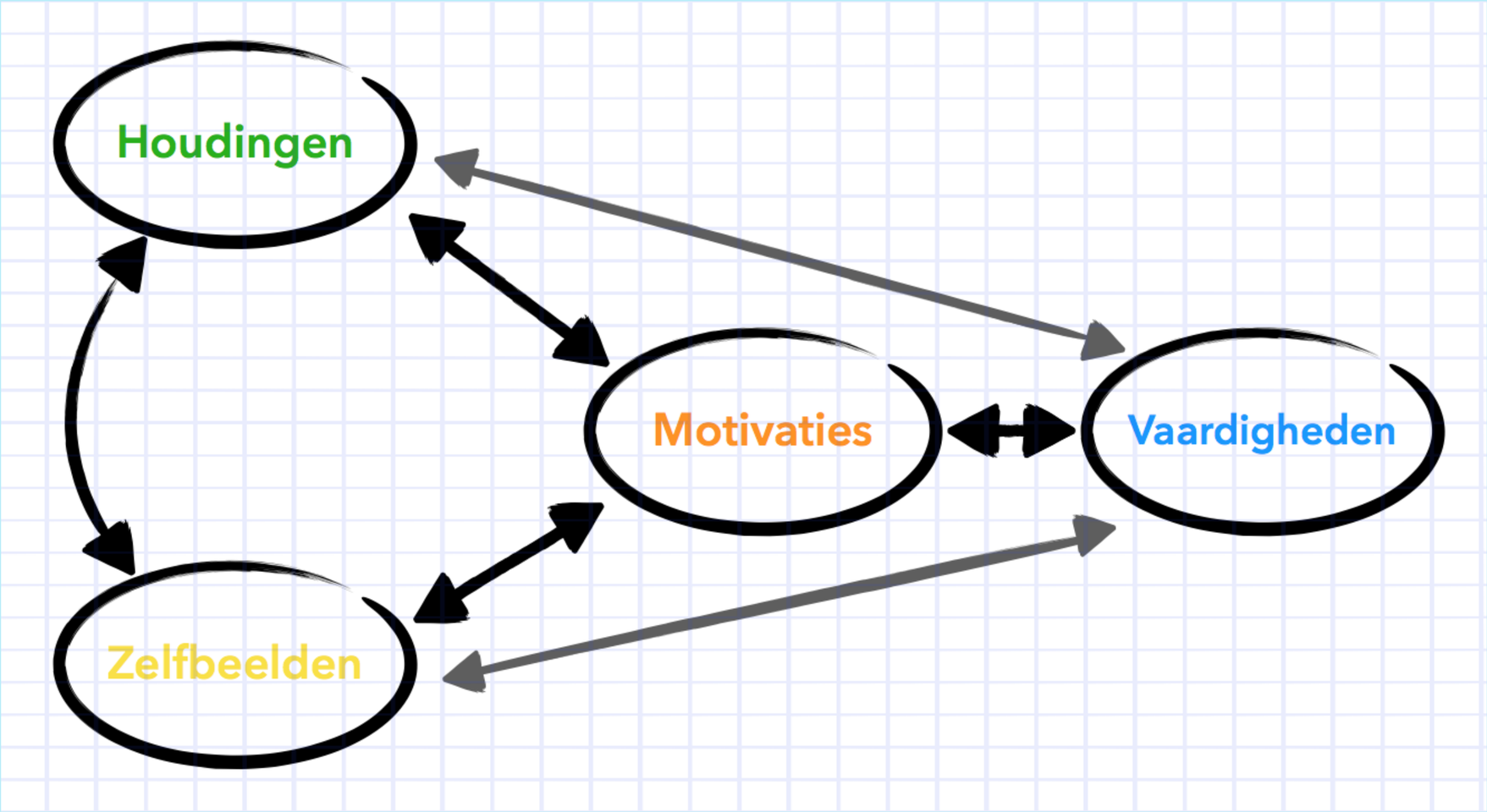

Motivaties

- Drijfveren om iets wel of niet te doen, iets te leren of om een bepaalde prestatie te behalen
- Constructieve, interne motivaties zijn belangrijke positieve voorspellers voor leren, doorzetten en prestaties: de ‘heilige graal’
- De ‘intrinsieke motivatie paradox’
- Willen kunnen EN willen presteren: de reden kan binnen jezelf liggen of buiten jezelf
- De voordelen van interne drijfveren blijken met name bij activiteiten die eigen creatief denken, doorzettingsvermogen, flexibiliteit en reflectie vereisen

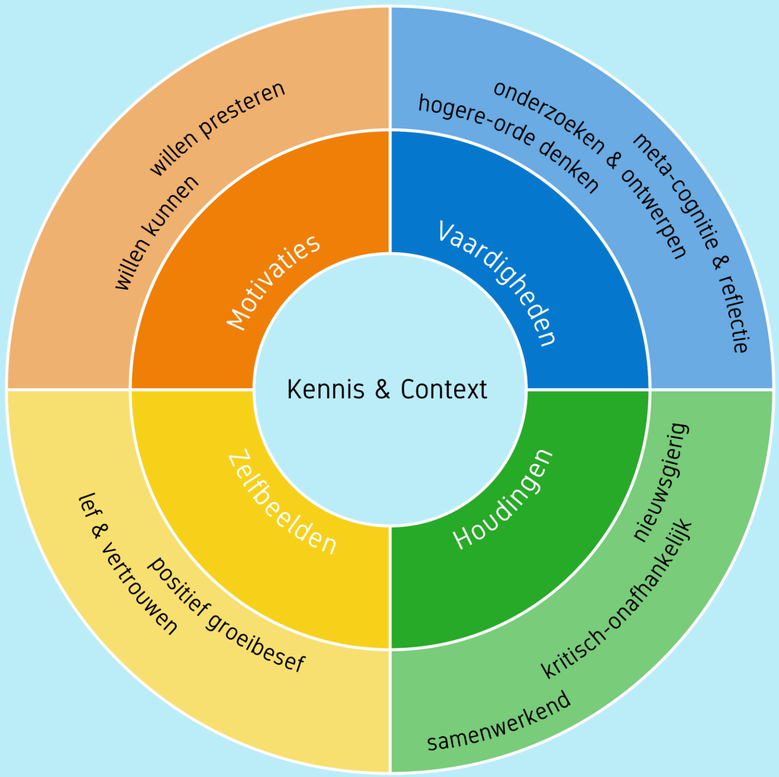

Leg de basis voor zelf-determinatie

- Autonomie: Maak leerlingen deels verantwoordelijk voor hun eigen leren, geef hen enige keuzeruimte bij taken en opdrachten, bespreek wat zij voor zichzelf als leerdoel willen opstellen, laat hen in hun eigen tempo werken, vraag naar hun eigen interesses en verwerk die regelmatig in de lesstof, laat hen deels eigen initiatieven nemen, maar bied wel ook structuur en hulp.
- Competentie: Stel (deels samen met leerlingen) leerdoelen op die uitdagend maar wel haalbaar zijn, richt je daarbij ook op het leerproces en niet alleen op het resultaat als leerdoel, geef regelmatig opdrachten waarvoor geen cijfers worden gegeven, geef feedback op inzet, proces en eigen ontwikkeling, laat leerlingen elkaar ook feedback geven en helpen.
- Verbondenheid: Zorg voor een vriendelijke, betrokken sfeer waar initiatief, nieuwsgierigheid en creativiteit worden gewaardeerd, deel verhalen, ideeën en oplossingen, laat kinderen samen dingen tot stand brengen, leg uit waarom bepaalde leerdoelen belangrijk zijn, probeer de lesstof te laten aansluiten bij de belevingswereld van leerlingen.

Talenten Voeden op school

Film over de Eerste Westlandse Montessorischool Monster (EWMM):

"Morgen beginnen"

Talenten Voeden op school

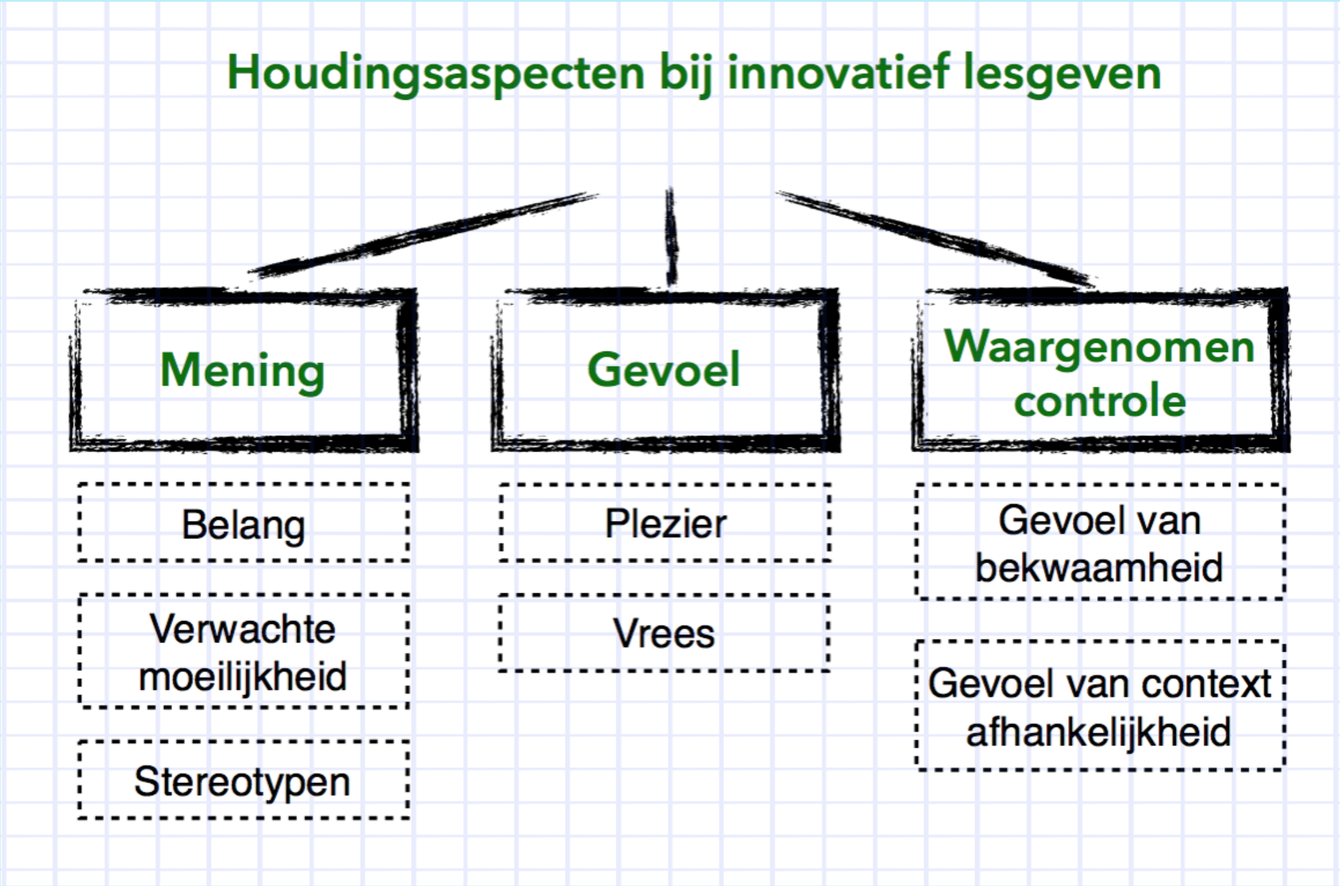

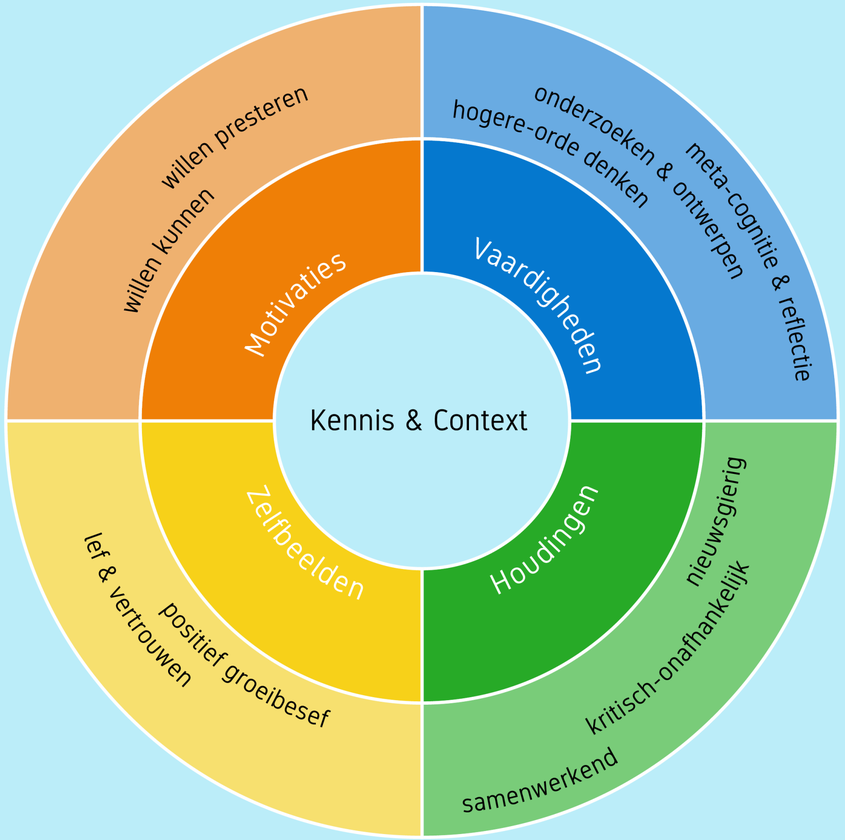

Organisatie en waardering

- Visie-ontwikkeling
- Kennisontwikkeling en professionalisering
- Samenwerken
- Leiderschap
- Waardeer het proces
- Hoe vaak laat je zelf de verschillende kwaliteiten zien? Hoe vaak laten je leerlingen de kwaliteiten zien?

Stel je eigen menu samen, gebruik de goede ingrediënten, experimenteer met recepten, voed jezelf en je leerlingen, gebruik de linkjes in het boek, vul zelf aan, werk samen en waardeer elkaars proces

LEF EN VERTROUWEN

Hoe stimuleer ik het lef en vertrouwen van mijn leerlingen?

Leerlingen met **lef en vertrouwen** durven **buiten** de **gebaande paden** te treden, **fouten te maken** en kunnen terugvallen op hun **basis (zelf)vertrouwen**.

Out-of-the-box denken stimuleren

1. Het klinkt gek, maar geef leerlingen *niet de volledige vrijheid* bij een opdracht. Beperkingen geven meer creatieve ideeën.
2. Waardeer gewaagde keuzes, ook als dit tot 'falen' leidt.
3. Maak het verschil duidelijk tussen falen door laksheid en falen door risico nemen.

Opdrachten:

1. Varieer binnen opdrachten met *rollen* die leerlingen kunnen aannemen.
2. Laat leerlingen *andere oplossingen* bedenken voor een vraagstuk dat ze al eens eerder hebben opgelost.
3. Maak leerlingen bekend met andere werelden, onderwerpen of hobby's.

Zelfvertrouwen stimuleren

Toon vertrouwen in je leerlingen en geef hen eigen verantwoordelijkheden.

Weiger negatieve zelf-concepten te accepteren. *"Ik herken jou daar helemaal niet in!"*

Spreek verwachtingen uit om te laten zien wat je als leraar belangrijk vindt.

Stel duidelijke en **haalbare doelen** en deadlines.

Voorkom vergelijkingen tussen leerlingen.

Bespreek gevoelens. Gewaagde keuzes zijn vaak spannend, maar hebben grote invloed.

Leerlingen doen wat jij doet. Wees het goede voorbeeld en maak zelf ook gewaagde keuzes.

Laat leerlingen **samenwerken**, **creëren** en **originele keuzes maken.**

Maak gebruik van **hogere-orde denkopdrachten.**

Wijs leerlingen op **eerder opgedane successen.**

Wat is lef?

Lef is iets doen dat je graag wil of belangrijk vindt, zelfs als je er bang voor bent of de risico's ziet.

Lef houdt moed en durf in. Het komt van het Hebreeuwse woord lev, dat hart betekent.

Lef gaat ook over jezelf trouw blijven, ongeacht de mening van anderen.

WILLEN PRESTEREN

Hoe stimuleer ik de willen-presteren motivatie van mijn leerlingen?

Bij de **willen-presteren motivatie** draait het om het leveren van een prestatie. Hierbij spelen **trots** zijn op eigen **prestaties** en **streven naar kwaliteit** een rol.

Waarom aandacht besteden aan willen presteren?

Kinderen willen graag '**gezien**' worden. Goed presteren gaat echter niet alleen over de resultaten op toetsen. Net zo belangrijk zijn prestaties op het gebied van nieuwsgierigheid, creatieve en originele oplossingen, iets zelf naar een hoger niveau tillen, of iets heel mooi vormgeven. Het motiveert als je deze prestaties ook 'ziet' en **waardeert**!

Evalueer het proces en de hogere-orde vaardigheden

Bij waardering horen (soms) ook cijfers. Evalueer niet alleen het antwoord of eindresultaat, maar ook het **proces**. En reserveer de hoge cijfers voor die uitwerkingen waarbij leerlingen de meeste **eigen analyse, evaluatie** en **creativiteit** laten zien.

Stimuleer het stapje extra

Stimuleer kinderen om een extra stap te zetten. Bied daarvoor **uitdagende opdrachten** aan, waarbij **eigen inbreng** nodig is en besteed aandacht aan de **groei-mentaliteit** van leerlingen.

Hoe kan ik prestaties op een andere manier waarderen/beoijferen?

Maak opdrachten waar niet alleen concrete kennisreproductie of begrip wordt verwacht, maar ook transfer over contexten heen (van domein-specifiek naar toepassing in andere contexten) en eigen hogere-orde denken (bijvoorbeeld van laag naar hoog creatief).

Reproductie van kennis en toepassing van kennis in een specifiek domein is vaak belangrijk. Denk aan het oefenen en toepassen van spelling of woordenschat. Nu geven we een leerling vaak een 10 als hij/zij dit foutloos doet. Maar het kan ook anders: als je naast die basis óók hogere-orde denken wil waarderen, dan zou correcte reproductie hooguit tot een voldoende leiden, terwijl verdieping a.h.v. eigen creativiteit en toepassing in meerdere contexten pas een 10 zou opleveren.

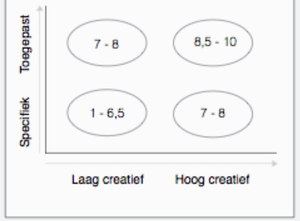

Lesidee:

Maak met de woorden die we deze week geleerd hebben een gedicht. Kies zelf een thema voor dat gedicht en probeer de woorden op verschillende manieren te gebruiken. Maak zelf een mooie lay-out op de computer. Dan maken we een bundel!

Dank voor uw aandacht en interesse!

Ter inspiratie:

'De rede van het kind'